

ẢNH HƯỞNG CỦA CẠNH TRANH ĐẾN ĐẦU TƯ CỦA DOANH NGHIỆP DÂN DOANH Ở ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG

Ngày nhận: 06/11/2013
Ngày nhận lại: 10/12/2013
Ngày duyệt đăng: 10/3/2014
Mã số: 4-14-NCTĐ-30

*Lê Khương Ninh (*)
Huỳnh Hữu Thọ (**)*

Tóm tắt: Mục tiêu của bài viết là ước lượng ảnh hưởng của cạnh tranh đến đầu tư của doanh nghiệp thông qua hệ thống dữ liệu sơ cấp thu thập từ 473 doanh nghiệp dân doanh (DNDD) được chọn ngẫu nhiên ở Đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL). Kết quả ước lượng cho thấy đầu tư là hàm bậc hai có dạng chữ U ngược ($\cap$) của mức độ cạnh tranh mà doanh nghiệp phải đối mặt. Trên cơ sở kết quả ước lượng, bài viết đề xuất giải pháp điều tiết cạnh tranh – cùng một số giải pháp có liên quan khác – nhằm thúc đẩy doanh nghiệp đầu tư phát triển sản xuất.

Từ khóa: Cạnh tranh đến đầu tư, sự không chắc chắn, sang nhượng tài sản, Đồng bằng sông Cửu Long.

Giới thiệu

Cạnh tranh tạo ra động lực phát triển thông qua việc kích thích doanh nghiệp tìm tòi sáng kiến và đẩy mạnh đầu tư đổi mới công nghệ để làm ra sản phẩm có chất lượng tốt hơn với giá thành thấp. Thiếu cạnh tranh sẽ làm cho cả doanh nghiệp lẫn nền kinh tế trở nên trì trệ, chậm phát triển. Do đó, hầu hết các chính sách (cả vi mô và vĩ mô) đều chú trọng tạo lập môi trường lành mạnh để nuôi dưỡng cạnh tranh. Tuy nhiên, “cạnh tranh là một thứ rượu, nếu dùng đúng liều thì là chất kích thích, nếu dùng quá liều thì là thuốc độc” (Brault, 2006).

Nếu vậy, cạnh tranh ở mức độ nào là tốt cho doanh nghiệp là vấn đề đặt ra để các nhà nghiên cứu làm rõ. Tuy nhiên, cho đến nay trong giới hạn tiếp cận của nhóm tác giả chưa có nghiên cứu nào chú trọng tìm hiểu vấn đề này. Từ nhận thức trên, bài viết kiểm định ảnh hưởng của cạnh tranh đến đầu tư của doanh nghiệp ở ĐBSCL nhằm giúp giải đáp phần nào câu hỏi trên và từ đó đề xuất giải pháp giúp doanh nghiệp hoạch định chiến lược đầu tư hợp lý để nâng cao hiệu quả kinh doanh, đảm bảo

sự phát triển bền vững cho doanh nghiệp nói riêng và nền kinh tế nói chung.

Cơ sở lý thuyết và mô hình nghiên cứu

Ảnh hưởng của cạnh tranh đến đầu tư của doanh nghiệp được các nhà nghiên cứu rất quan tâm. Từ khá sớm, Romer (1990) đã chỉ ra mối quan hệ tuyến tính giữa cạnh tranh và đầu tư của doanh nghiệp.

Song nhiều nghiên cứu sau đó lại ghi nhận mối quan hệ phi tuyến có dạng $\cap$ giữa mức độ cạnh tranh và đầu tư của doanh nghiệp (Akdogu và Mackay, 2008; Polder và Veldhuizen, 2012; Schmutzler, 2013). Các nghiên cứu này cho rằng các doanh nghiệp hoạt động trong môi trường thiếu cạnh tranh thường có chi phí hoạt động cao nên phải chú trọng đầu tư cải tiến công nghệ nhằm làm giảm chi phí khi cạnh tranh bắt đầu mạnh nha. Áp lực cạnh tranh càng tăng, doanh nghiệp sẽ đầu tư càng nhiều cho mục tiêu đó. Trong môi trường cạnh tranh, doanh nghiệp còn phải đẩy mạnh đầu tư nhằm “đánh chặn” các doanh nghiệp khác để thoát khỏi áp lực cạnh tranh từ các đối thủ hiện hữu cũng như tiềm